

УДК 635:338.432(477.72)

Б73

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Державного вищого навчального закладу
«Херсонський державний аграрний університет»
(протокол № 9 від 28.03.2019 р.)

Рецензенти:

Л.М. Худолій – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри банківської справи та страхування Національного університету біоресурсів та природокористування України, м. Київ;

Н.В. Трусова – доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Таврійського державного агротехнологічного університету, м. Мелітополь;

М.В. Шарко – доктор економічних наук, професор кафедри економіки та підприємництва Херсонського національного технічного університету, м. Херсон.

Сучасні тренди і перспективи розвитку овочівництва у Херсонській області :
Б73 колективна монографія / За ред. Н.С. Танклевської. Херсон : Видавничий дім
«Гельветика», 2019. 308 с.

ISBN 978-966-916-782-8

Колективна монографія є узагальнюючим результатом дослідження науковців кафедри економіки та фінансів за участі викладачів кафедр загальноекономічних дисциплін і менеджменту організацій Херсонського державного аграрного університету, у співпраці з Українським проектом бізнес-розвитку плодоовочівництва (UHBDP) та Департаментом агропромислового розвитку ХОДА. У монографії комплексно висвітлені актуальні науково-теоретичні та практичні питання ефективного розвитку галузі овочівництва у Херсонській області, досліджено напрями удосконалення системи доробки, збуту та зберігання овочевої продукції, фінансування підприємницьких структур галузі, визначені перспективи розвитку овочівництва у Південному регіоні. При написанні монографії була використана інформація Департаменту агропромислового розвитку ХОДА, ГО «Земля Таврії», ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» та матеріали діяльності «Українського проекту бізнес-розвитку плодоовочівництва».

Матеріали можуть бути використані науковцями, викладачами, аспірантами, докторантами, здобувачами другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, фахівцями-практиками, а також зацікавленими особами з окресленого кола проблем.

Видання монографії фінансується за підтримки Українського проекту бізнес-розвитку плодоовочівництва (UHBDP).

УДК 635:338.432(477.72)

ISBN 978-966-916-782-8

© ДВНЗ «ХДАУ», 2019

© Видавничий дім «Гельветика», 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА 6

Розділ 1

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ОВОЧІВНИЦТВА

1.1. Ринок овочів та продукції овочівництва 8
Ковтун В.А.

1.2. Баланси виробництва і споживання
продукції овочівництва в Україні..... 20
Аверчев О.В., Крикунова В.М.

1.3. Експортний потенціал галузі овочівництва 36
Бойко В.О., Бойко Л.О.

Розділ 2

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ОВОЧІВНИЦТВА У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1. Економічна оцінка виробничого потенціалу
галузі овочівництва Херсонської області 51
Степанова М.М.

2.2. Динаміка і структура виробництва овочів
відкритого ґрунту 63
Крикунова В.М.

2.3. Ефективність реалізації продукції овочівництва
аграрними підприємствами Херсонської області..... 76
Крикунова В.М., Аверчева Н.О.

Розділ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗБУТУ ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ

- 3.1. Маркетинг продукції овочівництва..... 89
Галат Л.М., Терновський В.О.
- 3.2. Логістика овочів в Україні 112
Галат Л.М.
- 3.3. Кооперація як основа ефективного розвитку
дрібнотоварних господарств галузі..... 125
Аверчева Н.О.
- 3.4. Удосконалення системи зберігання
і переробки продукції 144
Галат Л.М.

Розділ 4

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОВОЧІВНИЦТВА ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ

- 4.1. Стратегічні орієнтири і прогнозування розвитку
галузі овочівництва..... 159
Адвокатова Н.О.
- 4.2. Стан та перспективи розвитку органічного овочівництва 182
Петрова О.О.
- 4.3. Підвищення конкурентоспроможності продукції
овочівництва на основі управління якістю 204
Грановська В.Г.
- 4.4. «Зелені» логістичні рішення в системі овочівництва
на основі принципів маркетингу 220
Осадчук І. В., Боліла С.Ю.

Розділ 5

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ

5.1. Особливості фінансування діяльності аграрних підприємств	242
<i>Танклевська Н.С.</i>	
5.2. Кредитне забезпечення діяльності господарств	259
<i>Карнаушенко А.С.</i>	
5.3. Впровадження світового досвіду у вирішенні фінансових питань	281
<i>Нікітенко К.С.</i>	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	292

ПЕРЕДМОВА

За прогнозами експертів овочевого ринку, зростання рівня доходів населення у світі стимулюватиме зростання попиту на овочеву продукцію та розширення асортименту високоякісних свіжих овочів та продуктів їх переробки. За останні 20 років спостерігається тенденція до збільшення світового виробництва овочевої продукції, що спричинено зростанням споживання овочів у світі.

Викликом ефективного розвитку овочівництва на сучасному етапі в Україні є насичення внутрішнього ринку і задоволення потреб населення на рівні раціональних норм споживання, підвищення попиту на якісну овочеву продукцію через пропаганду здорового способу харчування та можливості посилення конкурентних позицій вітчизняних підприємств на європейському і світовому ринку.

Україна має потенціал бути основним експортером свіжих овочів і овочевої продукції в країни Західної Європи, але недосконалість ринкового механізму, зокрема відсутність доступу до великих оптових ринків значної кількості товаровиробників, повних циклів післязбиральної доробки, кооперації для організації логістики і багатьох інших складових виробництва й маркетингу, є головною проблемою європейського вектору інтеграції підприємств галузі.

Вступ України до Світової організації торгівлі активізував процеси технологічного оновлення овочевого виробництва, орієнтацію на задоволення потреб споживачів на внутрішньому ринку з урахуванням платоспроможного попиту населення. Крім того, відбувається переорієнтація виробництва на розширення експортних можливостей через збільшення асортименту свіжої і консервованої овочевої продукції.

На сьогодні існує три основні способи подолання проблем розвитку галузі через безперервне впровадження інновацій в технології вирощування, післязбиральної підготовки, зберігання, переробки і розширення асортименту. Цей напрям багатовекторний і вирішується за рахунок засвоєння технологій вирощування нових

видів; створення нових сортів і гетерозисних гібридів; впровадження нових способів маркетингу та логістики готової овочевої продукції. На нашу думку, комплексну програму інтенсивного розвитку саме овочівництва як найбільш ефективною та перспективною галузі вітчизняного аграрного сектору, слід деталізувати програмами регіонального рівня. В Україні галузь овочівництва протягом тривалого періоду реформування аграрного сектору економіки зазнала суттєвих змін у обсягах і структурі виробництва, за видами продукції і за категоріями господарств, що зумовлює необхідність додаткового наукового обґрунтування. Крім того, дослідження сучасних проблем підвищення ефективності виробництва та реалізації овочевої продукції на рівні кожного регіону актуалізує тему обраного дослідження.

Отже, дослідження сучасного стану, проблем і перспектив розвитку овочівництва на рівні регіону набувають важливого значення на сучасному етапі розвитку галузі.

Колективна монографія має наукове і практичне значення у вирішенні проблем розвитку овочівництва у Херсонській області та стане важливою складовою наукового доробку авторського колективу у цій сфері.

Зміст монографії, є точкою зору авторів, не обов'язково відображає офіційну позицію Уряду Канади.

Український проект бізнес-розвитку плодоовочівництва (UHBDP) фінансується Міністерством міжнародних справ Канади, реалізується та співфінансується Менонітською Асоціацією Економічного Розвитку (MEDA). MEDA співпрацює з Ізраїльським агентством міжнародного співробітництва (MASHAV) та міжнародними сервісними компаніями з метою надання технічної підтримки.